

Комисија за расписивање и спровођење позива за израду споменика Деспоту Стефану Лазаревићу у градском парку у Младеновцу, образована Решењем Одбора за подизање споменика Деспоту Стефану Лазаревићу бр. I-00-06-11/1/2019 од 4.3.2019. године, на основу члана 12. став 4. Одлуке о подизању и одржавању споменика и скулптуралних дела на територији Града Београда („Сл. лист града Београда“, бр. 3/00, 19/14 у 19/17), на седници одржаној 8.5.2019. године, донела је следећу

О Д Л У К У

1. Предлаже се Одбору за подизање споменика Деспоту Стефану Лазаревићу у градском парку у Младеновцу, да се за израду овог споменика ангажује аутор мр Велимир Каравелић, дипломирани вајар, у свему према идејном решењу које је доставио под бројем: I-00-06-11-/4/2019 од 30.4.2019. године.

2. Предлаже се Одбору за подизање споменика Деспоту Стефану Лазаревићу у градском парку у Младеновцу, да учесницима на конкурс (позиву), који предајом радова остварују право на награде, додели прву и другу награду, и то:

- мр Велимиру Каравелићу – прва награда у износу од 110.000,00 динара и
- Драгану Ђорђевићу – друга награда у износу од 70.000,00 динара.

3. Одлуку доставити: Одбору за подизање споменика Деспоту Стефану Лазаревићу у градском парку у Младеновцу и Архиви.

О б р а з л о ж е њ е

Након увида у пристигле конкурсне радове и увид у конкурсну документацију жири је констатовао следеће:

Служби за послове органа градске општине Младеновац обратила су се и предали су радове два вајара: Драган Ђорђевић из Земуна и мр Велимир Каравелић из Београда.

Вајар Драган Ђорђевић је доставио један пакет који је садржао следеће: гипсани патинирани модел, писмено образложење и диск са илустративним прилозима.

Мр Велимир Каравелић доставио је два пакета следећег садржаја: модел скулптуре (гипсани одливак), студију портрета са укориченим писменим образложењем и диском са илустративним прилозима.

Жири је разматрао пристигле радове на основу критеријума за оцењивање који су дефинисани у Програму:

- однос према теми (квалитет решења)
- оригиналност и комуникативност решења (однос према ширем контексту и допринос амбијенту)
- ликовни, естетски квалитети
- техничке карактеристике решења
- јасноћа исказаних симбола
- изводљивост предложеног решења
- остварена синтеза целине скулпторско – урбанистичког решења са простором у коме ће скулптура бити постављена

Након увида у конкурсни материјал стручни жири је слободан да изнесе мишљење у вези са пристиглим радовима.

Господин Драган Ђорђевић доставио је решење по којем је скулптура деспота Стефана Лазаревића замишљена као фигурална представа средњовековног српског владара.

Фигурација је замишљена тако да је прекривена орнаментима чиме би се нагласили глава и шаке. На одећи, круни и лоросу је наглашена орнаментика што је у одговарајућем контрасту са благо моделованом главом и шакама.

Фигура би била висине 2,5 метара и израђена у бронзи. Налазила би се на гранитном постаменту висине 1,5 метара. Фронтално би била усмерена према управи градске општине Младеновац.

Драган Ђорђевић, аутор решења доставио је диск са илустративним прилозима и писмено образложење рада написано на пола стране А4 формата (113 речи, 651 карактера) што није у складу са пропозицијама конкурса. Чланови жирија су истакли да постава није најскладније изведена, као и да постоје веома битни недостаци попут неусклађености деспотовог огртача, неадекватно извођење деспотовог мача, неадекватна фигурација и однос драперије у односу на тело.

Имајући у виду наведене аргументе као и околност да писмено образложење није задовољило тражене критеријуме жири је донео одлуку да идејно решење господина Драгана Ђорђевића дипломираног вајара не прихвати. У складу са Правилником за жирирање, стручни жири је донео одлуку да господин Драган Ђорђевић добије другу награду у износу од 70.000,00 динара.

Господин мр Велимир Каравелић доставио је решење које је реализовано у виду гипсаног модела допуњеног студијом фацијалних карактеристика деспота тј. портрета деспота Стефана. Уз два модела достављени су диск са илустративним прилозима у power point презентацији као и писмено образложење на четири странице А4 формата. Аутор је доставио укупно шест графичких прилога са претпостављеним изгледом скулптуре и постаментом у градском парку.

Основно начело овог решења прати концепт конкурса, односно, фигуративн приступ који је требало транспоновати у складу са изворима фреско сликарства. Рафинирана изражајна средства, издужена фигура, представљају главне карактеристике у изради овог идејног решења.

Предложен је мермер као потенцијално средство у којем ће се изводити скулптурално решење будући да омогућава разне текстуралне третмане, од грубо клесаних рустичних маса преко fine моделације мат и полираних површина. Узосновне карактеристике решења аутор је у писменом образложењу навео да уколико се у камену изведе скулптура, ово спомен обележје би се разликовало од стереотипних бронзаних споменика, што би овај пројекат учинило јединственим.

Предложено скулпторско решење подразумева транспоновану фреску са извесном дозом академске реторике. Фреске из Манасије, Каленића и Копорина аутору су пружиле суштинске информације о одећи, орнаментима, накиту и оружју. На основу доступних извора и могуће литературе, стиче се утисак да је аутор представио представља идеју деспота, односно, владара, интелектуалца исто толико дубоко побожног у складу са духом исихазма, посебно актуелног у његовом времену. Такође, битно је успоставио је равнотежу његове вертикале и хоризонтале, духа и тела, физичке и духовне лепоте са повременим наслућеним орнаментима на сакосу (двоглавог орла) и дискретним декорацијама између два орнамента. Потребно је нагласити да су орнаменти тек наговештени, чиме није нарушена мирна и достојанствена целина фигуре. Предложен модел је у размери 1:3, у колико се увећа висина фигуре би била од 300 см, на постамент од 100 см. Фигура је постављена у благом и достојанственом контрапосту са десном ангажованом ногом. Читава фигура благо се ротира закључно са покретом главе, са погледом изнад хоризонтале десно према Црквинама и Космају. Насупрот статичаном положају тела, фигура је огрнута плаштом, делом је пребачен преко десног рамена у функцији визуелне перформансе. Духовност је постигнута наглашеном вертикалом по узору на фреске, док атлетском грађом оставља утисак витешке природе ове личности. У изради лица, наговештен је карактер деспота у складу са његовим завидним европским образовањем, у коме је примењена класична обрада портрета под утицајима античких узора. У десној руци овлаш и неусиљено моделована је књига која симболизује Библију, образовање, филозофију, исихазам, Ресавска школа и једно од највећих средњовекових поетских дела (Слово љубве). Лева рука се благо ослања на мач чија се вертикала супротставља левој искораченој нози. Мач и књига са крстом у функцији су асоцијације на његове духовне, поетске и витешке природе. Аутор је у писменом образложењу нарочито истакао да скулптура у камену треба да се усклади са постојећим амбијентом и поприми комплементарно естетичко дејство. Зато је по замисли Велимира Каравелића постамент као интегрални део састављен из три дела. Степениште као основа од Буковичког гранита ширине 100 см висине 20 см који кружи око постамента за могући приступ спомен обележју.

Централни део висине 40 см био би израђен од мермера из Аранђеловца. Наведена два камена дела, покрива део који се везује за основу куполе манастира Павловац, који би био клесан такође од буковичког гранита. Степениште и завршни део такође би били од буковичког гранита како би одолевао физичким утицајима, док је средишњи од мермера повољан за моделовање и исписивање текста.

Предложена висина постаментa од 100 cm у циљу је могућности опсервације комплекса, непосредности и могућег интезитета естетског доживљаја у оку посматрача. На средишњем делу постаментa, са фронталне стране био би исписан текст: Деспот Стефан Лазаревић (1377-1427). Са супротне стране гледано од Споменика палим ратницима био би исклесан рељеф коњичке фигуре са ликом Деспота, док би на супротној страни адекватним фонтом био изведен текст деспотове песме „Слово љубве“. Задња страна би била оплемењена розетом изнад надвратника портала цркве светог Николе у манастиру Павловац.

Имајући у виду наведене аргументе који у потпуности одговарају критеријумима Конкурса, стручни жири је једногласно одлучио да прва награда у износу од 110.000,00 динара буде додељена господину мр Велимиру Каравелићу.

Првонаграђени рад биће одабран за реализацију.

Председник Комисије
Др Јасмина Ђирић,